

EKOSİSTEM EKOLOJİSİ

Biyosfer Biyom Ekosistem Komünite Popülasyon

Ekosistemde biyotik ve abiyotik faktörler

Besin piramidi Besin zinciri Besin ağı

Madde döngüleri

Çevre kirliliği

Ekoloji

Çevre bilimi.

Canlı ve çevre ilişkisi.

→ Canlıların çevreyi etkilemesi

→ Çevrenin canlıyı etkilemesi.

* Ekoloji alanında çalışan bilim adamlarına ekolog denir.

* Çevre, tüm canlıların ortak kullanım alanıdır. ✱

Ekosistem: Canlılar ve cansız çevre
ör/ Türkiye ekosistemi

* Türkiye'de yaşayan tüm canlılar ve
Türkiye'nin taşı, toprağı, havası, suyu, iklimi...

Bitki
Hayvan
Mikroplar

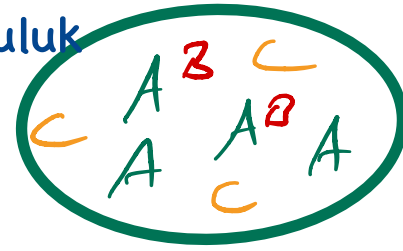
Dünya

Atmosfer

Komünite: Popülasyonlardan oluşan topluluk

* Belirli bir alandaki,

(belirli bir zaman diliminde)

Sadece canlılardan oluşan topluluğa denir.

ör/ Toros Dağlarındaki karaçam, sedir, lilek, baykuş, karnec, ...
canlılar, popülasyonlar. ✱

ör/ Türkiye komünitesi

insanlar, hayvanlar, bitkiler, mantarlar ... canlılar.

ör/ Karadeniz komünitesi

Balıklar, yosunlar, plankton ... bakteriler ...

Biyotop: Komünitenin adresi. ör/ çayır, orman

Biyosfer (Ekosfer): Yeryüzünde canlıların yaşadığı tabakadır.

↑ 10 km
↓ 5 km

Canlılar ve cansız çevre.

Bütün ekosistemleri kapsar.

Biyom: Büyük iklim kuşaklarında yer alan geniş ekosistem.

↪ Kendine özgü iklim,
↪ kendine özgü canlılar.

Türkiye ~~biyomu~~
Türkiye ekosistemi ✓

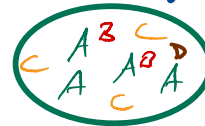
Belirli iklime sahip ekosistemdir.

* Örneğin Çöl biyomu (çöl iklimi) ör/ Tropikal yağmur orman biyomu
* Çöl biyomunda; tür sayısı ve çeşitliliği azdır.

iklim = Bir bölgedeki uzun süreli yağış, sıcaklık, ... gibi atmosferik olayların ortalamasıdır.

Ekolojik Birimler: *

Biyosfer → Biyom → Ekosistem → Komünite → Popülasyon

Tür:

Ortak bir atadan gelen,
benzer özellikleri sok Azaile olan,
kendi aralarında soğaleabilen,

* Verimli yavruları olan (kısır olmayan)

[Yavruları olan]

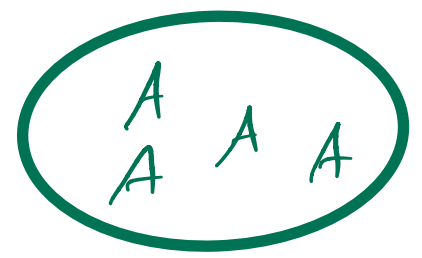
Canlı topluluğuna tür denir.

ör/ Felis leo (Aslan)
cins adı tanımleyici adı
Tür adı

ör/ Pinus nigra
(Karaçam)

Popülasyon:

Belirli bir alanda,
(belirli bir zaman diliminde)

* aynı tür ve aynı canlı topluluğuna denir.

ör/ Toros Dağlarındaki karaçam (Pinus nigra) ağaçları.

* **Habitat:** Bir canlının (bir tür) yaşadığı ve gelişimini sürdürdüğü yerdir

Popülasyonun adresi. En iyi uyum sağladığı yer.
K d-şerl olarak

(Bir türün yaşadığı mekan)

Ekolojik niş:

Canlının yaptığı iş. Canlının zorunluluğu

Yetenekler. Beslenme şekli... üretici, tüketici ve ayrıştırıcı.

Bulunduğu ortam içerisinde sahip olduğu görev ve sorumluluklar.

Ekosistem

Biyotik faktörler

(Ekolojik nislerine göre)
* canlılar

1) * Üretici (Ototrof)

2) * Tüketici (Heterotrof)

3) * Saprofit (çürükçül)
(Ayrıştırıcı)

* Hem ototrof hem de heterotrof olan canlılar... (örneğin)

Abiyotik faktörler

(Canlılar dışı)

Toprak ve mineraller

Işığın şiddeti

Işığın dalga boyu

İklim

Nem

Su

pH

Sıcaklık

→ fotosentez için

→

* Enzimlerin çalışabilmesi için

Ototrof beslenme: (üretici)

* inorganik maddelerden, organik besin üretirlerdir.

inorganik $\longrightarrow$ organik

Glikoz
aminoasit
yağ asiti + O_2
vitamin
gliserol

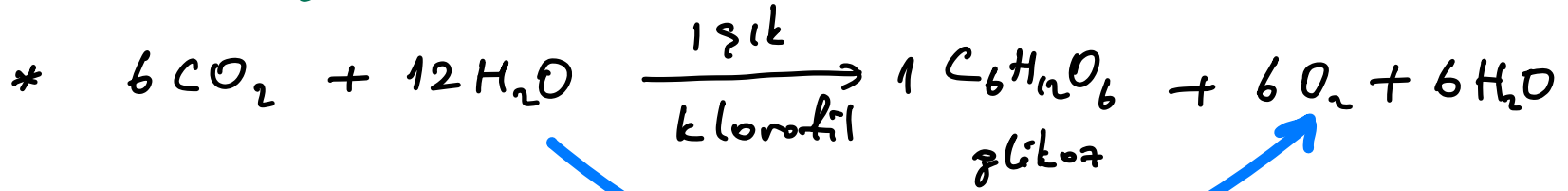
Ototrof = üretici:

Autototrof $\longleftarrow$ $\longrightarrow$ Kemoautotrof
(Fotosentez ve Kemosentez)

Ototrof beslenme: (aretik)

Fotosentez

Bitkiler, yosunlar, öglena ve bazı bakteriler
(sianobakteriler)

sadece bazı bakteriler

sadece bazı bakteriler

Ototrof beslenme: (üretici)

Kemosentez

- * Işık ve klorofil yok.
- * Sadece bazı prokaryotlarda görülür.
(Bakteri ve arke)
- * Bazı inorganik (NH_3 gibi) maddeler oksitlenir elde edilen ATP ile besin üretilir.

ör/ Nitrit bakterisi

Heterotrof Beslenme: (tüketici)

* ihtiyas duydukları besinleri hazır olarak dışarıdan alan canlılardır. ~~ör~~ /

Tam parazit bitkiler

Hayvanların tamamı

Mantarların tamamı

Bazı bakteriler, bazı arkeler, bazı protistler...

Heterotrof = tüketici

Parazit

Holozoik

Saprotik
(şüphesiz)
Ağartıcı

Parazit Beslenme:

* Sindirilmiş (glikoz, aminoasit... vb) hazır besinler ile beslenir.

* Sindirim faaliyeti (sistemi) gelişmemiş.

* Bazıları hastalık yapar.

ör/ Bazi bakteriler

Bazi protistler

Bazi mantarlar

Bazi bitkiler

Bazi hayvanlar parazit olabilir.

Holozoik Beslenme

Besinlerini katı parçalar halinde alır ve sindirim sisteminde sindirimini yapar.

Herbivor
(Otçul)

ör/ Koyun

* Sadece bitkilerle beslenenler

Karnivor
(Etçil)

ör/ Aslan

* Sadece et ile beslenenler.

Omnivor
(Hepçil)

ör/ insan

* Hem bitkisel hem de hayvansal besinlerle beslenenler.

* Diş, tene ve sindirim kanalları özelleşmiştir. ör/ Otçullarda öğütücü diş ve geniş mide.

Saprofit beslenme =

* Ayrıştırıcı (sürüksü) canlılarda görülür.

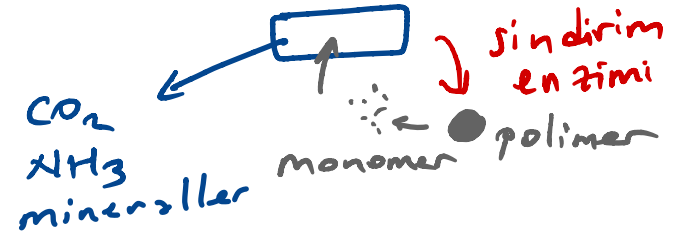
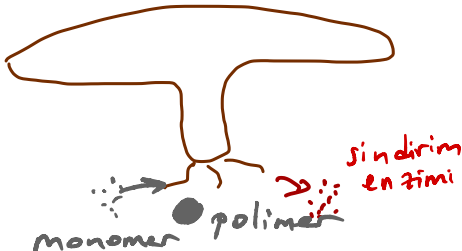
* Ölmüş canlıların iserdiği organik maddeleri besin olarak kullanırlar.

* Hücre dışı sindirim yaparlar.

* Madde döngüsünde önemlidirler.

→ Organik atıkları inorganik maddelere çevirirler.

* Ör/ Mantarlar ve Bakteriler

Hem ototrof hem de heterotrof beslenme: (üretici ve tüketici)

Ö/ Öğlen → Işık var ise fotosentez yapar. (ototrof)
→ Işık yok ise hazır besin alır (heterotrof)

Böcek kapran bitkileri ⇒ Ototroftur, özel durumu var.

Fotosentez yapar. (ototrof)		Azot (N) ihtiyacı için böceği sindirir Aminoasit ihtiyacını karşılar.

* Azot bakımından fakir topraklarda yaşar.

→ Toprakta N olsa bile böcek yokalamaya devam eder.

(Adaptasyon)

Fotosentetiz → Bazı bakteriler

→ Bazı protist canlılar (alg....)

→ Bitkiler (Tüm parazit bitki hariç)

↑
ototrof
(üretici)
↓

Kemosentetiz → Bazı bakteriler

→ Bazı başka canlılar

* Tüm mantarlar ve tüm hayvanlar heterotroftur.
(tüketici)

* Öglena hem ototrof hem de heterotroftur.